

Světový den proti žloutenkám: žloutenka každoročně zabije více lidí než HIV, tuberkulóza nebo malárie

Světový den boje proti infekčním žloutenkám se každoročně koná 28. července na počest narození profesora Barucha Blumberga, který získal Nobelovu cenu za objev viru hepatitidy B. Jeho účelem je zvýšit obecné povědomí o žloutence a o možnostech předcházení infekci. Virová žloutenka je totiž sedmým největším zabijákem na světě, předčí i HIV, tuberkulózu či malárii. Ačkoliv vakcína proti typu A a B je v ČR běžně dostupná, i v našich podmínkách bohužel počty onemocnění žloutenkou některých typů narůstají.

Virová žloutenka (hepatitida) je nakažlivé onemocnění způsobené virem, které napadají jaterní tkáň. Kromě krátkodobé (akutní) infekce mohou viry zapříčinit dlouhodobou infekci nazývanou chronická hepatitida, která může vést k život ohrožujícím komplikacím, jako jsou cirhóza (ztvrdnutí jater), selhání jater či rakovina jater. Ročně hepatitidám podlehnou 1,45 milionu lidí na celém světě. Rozlišujeme více druhů žloutenek podle typu viru, který je vyvolal, způsobu přenosu, závažnosti a možných následků onemocnění. K nejrozšířenějším typům patří žloutenky typu A, B a C, přičemž proti žloutence typu A a B je možné se chránit i očkováním.

V České republice je hlášen výskyt virových hepatitid typu A, B, C a E. **„Doporučujeme zvážit očkování proti virové hepatitidě typů A a B. V rámci prevence je dále nutné především pečlivě dodržovat hygienu, nekonzumovat potraviny a vodu z neověřených či nedůvěryhodných zdrojů, a to zejména při cestování, a vyvarovat se rizikového chování, tedy hlavně nitrožilního užívání drog se sdílením injekčních jehel a stříkaček,“** upozorňuje nová Hlavní hygienička ČR Eva Gottvaldová.

Přílohy:

- ✓ Typy virových hepatitid a jejich charakteristika
- ✓ Situace ve výskytu virových hepatitid v České republice + grafy

Pro více informací kontaktujte Ministerstvo zdravotnictví ČR, tel.: 224 972 166
Odbor komunikace s veřejností, e-mail: tisk@mzcr.cz

Virová hepatitida

Virová hepatitida je zánět jater způsobený virem. Existuje pět různých virů hepatitidy – hepatitida A, B, C, D a E. Všechny tyto viry způsobují krátkodobou neboli akutní infekci. Nicméně viry hepatitidy B, C a D mohou také zapříčinit dlouhodobou infekci nazývanou chronická hepatitida, která může vést k život ohrožujícím komplikacím, jako jsou cirhóza (ztvrdnutí jater), selhání jater a rakovina jater. Virová hepatitida zabíjí v globálním měřítku ročně 1,4 milionu lidí.

Typ	A	B	C	D	E
Způsob přenosu	Především prostřednictvím kontaminovaných potravin a vody, špinavými rukama	Kontaktem s krví nebo jinými tělesnými tekutinami infikované osoby	Kontaktem vlastní krve s krví nakaženou	Kontaktem s infikovanou krví	Prostřednictvím kontaminovaných nedostatečně tepelně upravených potravin
Šíření	Častý výskyt v místech s nedostatkem nezávadné vody a nedostatečnou hygienou	Z matky na dítě při porodu; sdílením holicího strojeku, zubního kartáčku, jehel či stříkaček pro injekční užití drog, tetování nebo piercing; transfúzí nakažené krve, hemodialýzou; nechráněným pohlavním stykem	Opakovaným či nesprávným použitím injekční jehly, užitím netestované krve a krevních produktů; tetováním nebo piercingem infikovanou jehlou; transfúzí nakažené krve, hemodialýzou	Hepatitida D se vyskytuje pouze u lidí, kteří již byli nakaženi virem hepatitidy B.	Konzumací nedostatečně tepelně upraveného masa
Léčba	Léčba je symptomatická (slouží ke zmírnění příznaků)	Účinný lék doposud není; některá léčiva dokážou zpomalit replikaci viru, případně i způsobit jeho vymizení, především však sníží riziko následných komplikací, jako je cirhóza či rakovina jater.	Nově vyvinuté léky dosahují téměř 100% účinnosti při léčbě	Existující léčba doposud není moc účinná	Léčba je symptomatická (slouží ke zmírnění příznaků)
Očkování	ANO	ANO	NE	Vyskytuje se pouze u lidí nakažených typem B. Člověk, který není infikován virem hepatitidy B, může předejít infekci hepatitidou D očkováním proti hepatitidě B.	NE
Prevence	Udržovat dobrou osobní hygienu, nepít vodu z potenciálně nebezpečného zdroje	Používat prezervativ, nesdílet jehly či hygienické potřeby (žiletka, nůžky na nehty apod.) s nakaženou osobou, nepodstupovat tetování či piercing v zařízeních bez licence	Nesdílet jehly či hygienické potřeby (žiletka, nůžky na nehty apod.) s nakaženou osobou, nepodstupovat tetování či piercing v zařízeních bez licence	Nesdílet jehly či hygienické potřeby (žiletka, nůžky na nehty apod.) s nakaženou osobou, nepodstupovat tetování či piercing v zařízeních bez licence	Konzumovat dostatečně tepelně opracované maso

Zdroj: www.worldhepatitisalliance.org

Situace ve výskytu virových hepatitid v České republice

Virová hepatitida A

V letech 2006–2015 se počet hlášených onemocnění virovou hepatitidou A v České republice pohyboval ve stovkách případů ročně. Výjimku tvořily roky 2008 a 2009, kdy počet onemocnění vystoupl až na 1650, resp. 1106 v důsledku zvýšeného výskytu/epidemie v Praze a Středočeském kraji. Nejvíce zastoupenými věkovými skupinami byli děti do 9 let a mladí dospělí.

Úroveň výskytu virové hepatitidy A je ovlivněna frekvencí lokálních epidemií, které opakovaně vznikají v kolektivech s těsnějším soužitím osob nebo v predisponovaných sociálních skupinách s nižším hygienickým standardem.

V současné době probíhá od jarních měsíců 2016 epidemie VHA v Jihomoravském kraji. Dosud bylo hlášeno 107 případů VHA a to ve valné většině u injekčních uživatelů drog a u sociálně vyloučených osob. Navzdory veškerým stanoveným protiepidemickým opatřením se nákaza dále šíří mezilidským kontaktem – při nedodržování zásad hygieny rukou, prostřednictvím společně používaných WC apod. V průběhu měsíce června 2016 se nákaza rozšířila i do běžné populace. Nejvíce nakažených je ve věkové skupině 24-35 let.

Virová hepatitida B

V letech 2006–2015 onemocnělo v ČR 2084 osob akutní virovou hepatitidou B, přičemž ve výskytu VHB v jednotlivých letech se projevoval plynulý pokles ze 307 případů až na 89 v roce 2015. Mezi nemocnými se projevila výrazná převaha mužů (72,9 %) nad ženami. Nejvíce zastoupena byla věková skupina 25–29 let, do které spadalo 21,3 % nemocných. V Praze a Středočeském kraji bylo hlášeno celkem 40,7 % všech případů.

Mezi hlášenými případy akutní VHB téměř 30 % přiznalo nitrožilní užívání drog.

Pozitivní trend ve výskytu VHB byl viditelný již v předchozím období a je ovlivněn zavedením celoplošného očkování proti VHB v roce 2001.

Virová hepatitida C

1. VHC akutní

V letech 2006–2015 bylo hlášeno 1254 akutních případů virové hepatitidy C, z toho 72,9 % mužů. Věk nemocných se nejčastěji pohyboval od 15 do 39 let (75 % případů). Největší počet onemocnění byl zaznamenán v Praze a krajích Středočeském a Ústeckém. Cca 64 % všech nemocných udává rizikové chování (nitrožilní užívání drog).

2. VHC chronická

V letech 2006–2015 bylo hlášeno 7577 případů chronické VHC, z toho dvě třetiny u mužů. Vysoká proporce osob přiznává nitrožilní užívání drog.

Virová hepatitida D nepředstavuje v našich podmínkách zdravotnický problém.

Virová hepatitida E

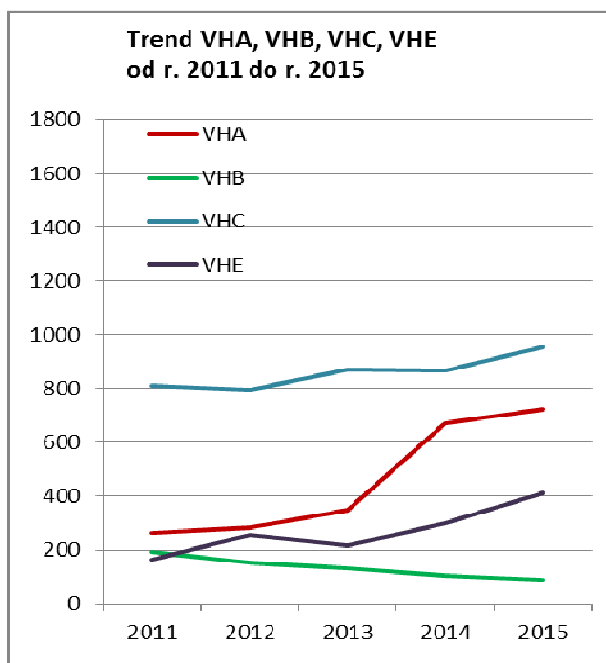
V letech 2006–2015 byl ČR zaznamenán zřetelný nárůst hlášených případů VHE. V první polovině sledovaného desetiletí byly hlášeny desítky případů ročně, od roku 2011 se již jedná o stovky případů. Přibližně 60 % onemocnění je evidováno u mužů.

Na stoupajícím počtu hlášených případů VHE se podílí vývoj laboratorní diagnostiky a větší pozornost, která je tomuto onemocnění na rozdíl od dřívějších let věnována.

Zdroj: MZ ČR, systém EPIDAT

Trend virových hepatitid c ČR v letech 2011–2015

Absolutní počty hlášených onemocnění podle let a typu VH Rok 2011–2016/29.kt

Rok	VHA	VHB	VHC	VHE	Celkem
2011	264	192	812	163	1431
2012	284	154	794	258	1490
2013	348	133	873	218	1572
2014	673	105	867	299	1944
2015	724	89	956	412	2181
2016 do 29.kt	298	44	587	232	1161
Celkem	2591	717	4889	1582	9779

Trend onemocnění virovou hepatitidou typu A, B, C a E v ČR (červen 2011 – červen 2016)

